

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 29 ՅՈՒՆԻՍ, 2024

ՏԵՐՈՒՄԱՆ ԱՊՈԹԸ

(միասնաբար արտասանուած)

Իմաստութիւն Հօր Յիսուս, Կուր ինձ իմաստութիւն վարիս խորհել եւ խօսել եւ գործել առաջի քո յամենայն ժամ. ի չար խորհրդոց, ի բանից եւ ի գործոց փրկեալս քու. եւ ողորմեալ քո արարածոց եւ ինձ բազմամեղիս: Ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ 54

ՀԱԼԱԾԱԿԱՆ ՄԱՐԴՈՒ ՄԸ ԱՂՈԹՔԸ

Փրկէ զիս, ով Աստուած, դուն՝ որ փրկիչ ես.

պաշտպանէ դարս, դուն՝ որ հօգօր ես:

Լսէ աղօթքս, ով Աստուած,

սկանջ Կուր խօսքերուս:

Ամբարտաւան մարդիկ վրաս յարձակեցան,

անգութ մարդիկ

կնուցեն վերջ քալ իմ կեանքիս,

առանց նկատի առնելու քեզ, ով Աստուած:

Բայց դուն, ով Աստուած, օգնականս ես,

միակ պաշտպանս ես, Տէր:

Թշնամիներու խորհած չարիքը դուն իրենց գլխուն թափէ,

եւ բնաջնջէ զիրենք, դուն՝ որ հաւարարիս ես:

Կամաւոր կերպով քեզի զոհ պիտի մատուցանեմ,

երախարիքս պիտի յայտնեմ քեզի, Տէր,

ինչպէս որ կը վայելէ.

որովհետեւ զիս փրկեցիր բոլոր նեղութիւններէս,

եւ ես թշնամիներու անկումը քեզայ:

ՇԱՐՄԱՆ-ԱՊՈԹԸ

Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Ամենատուր Երրորդութիւն, տուր աշխարհիս խաղաղութիւն:

Եւ Հիւանդաց բժշկութիւն, ննջեցերոց արքայութիւն:

Արի Աստուած Հարցն մերոց, որ ապաւեն ես նեղերոց:

Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Յիսուս Փրկիչ մեզ ողորմեա:

Պահապան ամենայնի Քրիստոս,

աջ էո հովանի լիցի ի վերայ իմ ի տուէ եւ ի գիշերի,

ի նստիլ ի տան, ի գնալ ի ցանապարհ,

ի ննջել եւ ի յառնել, զի մի երբեք սասանեցայց.

եւ ողորմեա՛ էո արարածոց եւ ինձ բազմամեղիս:

ՀԱՄԱԾԱԿԱՆ ՄԱՐԴՈՒ ՄԸ ԱՂՕԹՔԸ

Անցեալ անգամ խօսեցանք այն մասին, որ ամէն մէկ Սաղմոս վիճակի մը, կացութեան մը ար-
քայայտութիւնն է, դրսեւորումն է: Այս Սաղմոսն ալ Դաւիթ ինքն իր մասին է որ աղօթք կը
բարձրացնէ առ Աստուած խնդրելով Աստուծմէ օգնութիւն, պաշտպանութիւն եւ փրկութիւն:
Իրավիճակը որ կը ներկայացուի, կը կարդանք Ա Թագ 23 եւ 26 գլուխներուն մէջ, երբ Դաւիթ
փախստական, Սաւուղ զինք կը հալածէ սպաննելու համար: Ահա Զիֆացիները, որոնք Յուդայի
շրջանի բնակիչներ են, կու գան Սաւուղին եւ կը պարմեն, թէ Դաւիթը իրենց շրջանը կը գտնուի:
Սաւուղ ալ մարդ կը դրկէ որպէսզի գտնեն Դաւիթը եւ սպաննեն: Ահա այդ կացութեանց մէջ, Դաւիթ
օգնութեան աղօթք է որ կը բարձրացնէ, Աստուծմէ օգնութիւն խնդրելու: Միւս կողմէ, Սաւուղ
անպայմանօրէն կ'ուզէ սպաննել Դաւիթը, ինչո՞ւ, որովհետեւ չի հանդուրժեր անոր ներկայութիւնը
որպէս թագաւոր: Արդեօք ո՞ր թագաւորն, որ պիտի ուզէ իր կողքին ուրիշ թագաւորի մը
ներկայութիւնը: Ահա այդ իսկ պարճառով կ'ուզէ սպաննել Դաւիթը, որպէսզի ինք՝ Սաւուղ կարենայ
շարունակել մնալ իբրեւ թագաւոր, եւ այդ ձեւով կ'արժէք Սաւուղ կ'ուզէ կասեցնել Աստուծոյ ծրագիրը,
երբ Աստուած Սաւուղի փոխարէն թագաւոր օձել փուաւ Դաւիթը: Նոյն պարագան, երբ Մոզերը եկան
եւ իմացուցին Հերովդէս թագաւորին թէ Հրեաներուն թագաւորը ծնաւ, եւ անոր աստղը փեսան:
Հերովդէս թագաւոր ի՞նչ ըսաւ: Գացէք սրուգեցէք փեղը եւ ձեր վերադարձին ինծի իմացուցէք: Մինչ
այդ ի՞նչ հրահանգեց Հերովդէս թագաւոր: Սպաննել փուաւ երկու փարեկանէն վար մանուկները:
Կարծելով թէ պիտի կասեցնէ Աստուծոյ ծրագիրը:

Երբ պարմութիւնը կը կարդանք Ա Թագ 26 գլուխին մէջ, հոն կը ներկայացուի թէ Սաւուղ
կ'երթայ փնտրելու Դաւիթը, եւ ահա զիշերով երբ բոլորը քնացած, Դաւիթ կ'իջնէ բանակապետին, եւ
առիթ ունի սպաննելու Սաւուղը, բայց կ'արքայայտուի ըսելով. «Տիրոջ օձեակին ո՞վ կրնայ ձեռք
երկնցնել ու անպարպ մնալ: Տէրը կենդանի է ու զանիկա Տէրը պիտի զարնէ կամ անոր արեւը պիտի
գայ ու մեռնի, կամ թէ պարտազմի մէջ պիտի մտնէ ու մեռնի»: Հերաքրքրականօրէն, Դաւիթ
չօգտագործեր առիթը սպաննելու Սաւուղին, որովհետեւ իր յոյսը Աստուծոյ վրայ դրած էր, ուստի իր
դասը կը յանձնէ Աստուծոյ:

Երբ պարմութիւնը կը կարդանք, ապա կը փեսնենք, որ Դաւիթի թշնամին միայն Սաւուղը չէր,
այլ նաեւ Սաւուղին հետ եղողները, այս պարագային Զիֆացիները, որոնք կ'ուզէին Դաւիթի մահը եւս:
Ասոնք կը կոչուին կողմնակի թշնամիներ: Կայ գլխաւոր թշնամի, կան նաեւ կողմնակի թշնամիներ,
որոնք իրենց գրպարպութեամբ կը գրգրեն գլխաւոր թշնամին: Մենք ալ յաճախ մեր առօրեային մէջ
ունինք գլխաւոր թշնամի, ունինք նաեւ կողմնակի թշնամիներ: Հերեւաբար ի՞նչ ընելու ենք, ի՞նչպէս
գլուխ ելլենք անոնց հետ:

Դաւիթ իր այս նեղութեան մէջ ուրիշ մէկու մը չի դիմեր եթէ ոչ միայն Աստուծոյ, որ զինք փրկէ,
որովհետեւ միակ ճշմարիտ փրկիչը Աստուած է: Հերեքրքրական է, որ այսպէս եղող
արքայայտութիւնը «դուն որ փրկիչ ես» բառացի գրուած է «փրկէ զիս, ով Աստուած, քու անունովդ»:
Սա կը նշանակէ, որ Աստուծոյ անունը եւ այդ անունին գործութիւնը ցոյց կու տայ: Միւս կողմէ, Դաւիթ
նաեւ ցոյց կու տայ, որ ինք իր դասը կը յանձնէ Աստուծոյ, եւ ոչ թէ վրէժխնդրութեամբ ինք կ'ուզէ լուծ
իր խնդիրը, որովհետեւ, Դաւիթ իր մտքին մէջ յարակօրէն ունի այն հասկացողութիւնը, որ Տէրը կ'ըսէ,
«Իմս է վրէժխնդրութիւնը»: Գիտէք ինչո՞ւ, որպէսզի հարուցուին արդարացի ըլլայ: Որովհետեւ եթէ
երբեք մենք փորձենք լուծել վրէժխնդրութեամբ, մի գուցէ ատելի կամ պակաս հարուցած ըլլանք:
Ուրեմն, Դաւիթ իր դասը Աստուծոյ կը յանձնէ, եւ այդպէս ալ կ'արքայայտուի ըսելով. «Պաշտպան
դարս, դուն՝ որ հօգի ես»: Այո, այսօրուան աշխարհին, եւ ընդհանրապէս աշխարհի չափանիշով եւ
հասկացողութեամբ սա կը նկատուի րկարութիւնը, մանաւանդ՝ երբ Քրիստոսի ուսուցմամբ,
բակաւին, ոչ թէ միայն դասը Աստուծոյ յանձնել, այլ նաեւ Քրիստոս կը ստովեցնէ աղօթել ձեզ
հալածողներուն: Պօղոս Առաքեալ պիտի ըսէ. «Թշնամիդ քաղցած է, հաց փութ, ծարաւի է, ջուր փութ»:
Տարօրինակ կը թուին այս մօտեցումները, մանաւանդ՝ այսօրուան աշխարհի մտածութեան դիմաց:

2 համար, Դաւիթ իր ձայնը լսելի կը դարձնէ եւ կը խնդրէ Աստուծմէ ըսելով. «Լսէ աղօթքս,
ականջ փութ խօսքերուս»: Այնպէս կը թուի թէ Աստուած կարծէք չի լսեր: Մենք ալ յաճախ, այնպէս կը
կարծենք որ կ'աղօթենք եւ մեր աղօթքները կը մնան անպարասխանի: Դաւիթի նման մենք ալ մեր
ձայնը լսելի դարձնենք Աստուծոյ ըսելով. «Լսէ աղօթքս, ականջ փութ խօսքերուս»: Այս արքայայտու-
թիւնը նաեւ ցոյց կու տայ մտերմիմի, հարազարի վիճակ Աստուծոյ եւ Դաւիթի միջեւ:

3 համարը, Դաւիթ Աստուծոյ առաջ կը բերէ իր վիճակը եւ մանրամասնութեամբ կը ներկայացնէ ըսելով. «Ամբարտաւան մարդիկ վրաս յարձակեցան, անգութ մարդիկ կ'ուզէն վերջ քալ իմ կեանքիս, առանց նկարի առնելու քեզ, ով Աստուած»: Այսպէղ Դաւիթ ինչո՞վ կրնայ ինքզինք արդարացնել եւ կոչել այդ մարդիկը ամբարտաւան, օտարական առանց նկարի ունենալու քեզ, ով Աստուած արտայայտութեամբ: Որովհետեւ խորքին մէջ, Դաւիթ ինք Աստուծոյ կողմէ օժեպ թագաւոր էր, իսկ Սաուղ Աստուծոյ կողմէ մերժուածը: Ուրեմն, Դաւիթ նաեւ թագաւոր էր Զէֆէնացիներուն, բայց անոնք աւելի կ'ուզէին հաճելի թուիլ Սաուղին, մերժելով Դաւիթի թագաւոր ըլլալու հանգամանքը, հակառակ անոր որ Դաւիթի թագաւորութիւնը Աստուծոյ կողմէ էր օժուած: Այս ընթացքով, ուրեմն կը նշանակէ Զէֆէնացիները դէմ էին եւ Դաւիթի եւ Աստուծոյ, որովհետեւ այդ ձեւով մերժած կ'ըլլային Աստուծոյ կողմէ օժուած թագաւորը: Ահա անոր համար է, որ Դաւիթ կ'ըսէ, «Առանց քեզ նկարի ունենալու ով Աստուած», որովհետեւ եթէ Աստուած նկարի ունենանք մեր կեանքին մէջ, ապա այդպիսի վերաբերմունք եւ մտածումներ չենք ունենար չարախօսելու եւ գրպարելու:

4 համարը, սակայն Դաւիթ կը խոստովանի ըսելով. «Բայց դուն, ով Աստուած, օգնականս ես, միակ պաշտպանս ես»: Որքան ալ Դաւիթ կը նշէ իր թշնամիները, բայց անմիջապէս կ'արտայայտուի ըսելով, թէ Աստուած է իր միակ պաշտպանը: Որովհետեւ յաճախ այնքան կը կեղորոնանանք մեր թշնամիներուն վրայ, որ կը մոռնանք կարելորդ, որ Աստուած է միակ մեր օգնականն ու պաշտպանը: Այս համարը նաեւ կը յիշեցնէ, որ մենք առանձին չենք այս նեղութեան, դժուարութեան եւ պարտազանքին մէջ, այլ ունինք մեր կողքին Աստուծոյ ներկայութիւնը: Մենք յաճախ այնպէս կը կարծենք, որ մեր կրած նեղութեան եւ դժուարութեան մէջ մենք առանձին ենք, անօգնական ու անպաշտպան: Ընդհակառակը, միշտ յիշենք եւ մենք զմեզ յիշեցնենք, Քրիստոսի այն խօսքը որ կ'ըսէ, «Ահաւասիկ ես ձեզի հետ եմ մինչեւ աշխարհի կարարածը, վախճանը»: Ուրեմն, առանձին չենք:

5 համարի արտայայտութիւնը քիչ մը քարօրինակ կը թուի երբ առնենք իր բառացի տարբերակովը, սակայն խորքին մէջ, ուրիշ բան չէ եթէ ոչ, Դաւիթի մտքին մէջ այս հասկացողութիւնը, որ Աստուած Ինք արդարօրէն պիտի հատուցէ: «Թշնամիներուս խորհած չարիքը դուն իրենց գլխուն թափէ» արտայայտութիւնը Աստուծոյ կողմէ չարին դէմ հատուցման արտայայտութիւնն է: Որովհետեւ մարդիկ Դաւիթի դէմ չարիք կը խորհին, Աստուած արդարօրէն պիտի հատուցէ անոնց: Ժողովրդային բացատրութեամբ ինչ որ ցանես պիտի հնձես տրամաբանութեամբ: Այս համարը նաեւ կը յիշեցնէ, որ եթէ Աստուծմէ օգնութիւն կը խնդրենք, հաւատանք նաեւ որ Աստուած ալ պիտի օգնէ ուրեմն, չկասկածինք: Այլապէս ինչ իմաստ ունի օգնութիւն խնդրելը, եթէ Աստուած պիտի չօգնէ: Քրիստոս կը սորվեցնէ ըսելով. «Խնդրեցէք, պիտի տրուի», բայց հաւատքով խնդրենք, առանց կասկածելու:

6 համարը այնքան հետաքրքրական է, ուր Դաւիթ կը ներկայացնէ, որ Աստուած ոչ միայն պիտի լսէ իր աղօթքը, այլ նաեւ պիտի պարասխանէ, որովհետեւ այս համարին մէջ կ'ըսէ. «Կամաւոր կեպով քեզի զոհ պիտի մարուցանես, երախտիքս պիտի յայտնես քեզի, Տէր, ինչպէս որ կը վայելէ»: Դաւիթ կը խնդրէ որ Աստուած օգնէ, բայց այդ խնդրանքը արդէն կարարուածի ակնկալութեամբ: Այս համարը նաեւ կը յիշեցնէ երախտագիտութեան եւ շնորհակալութեան պարկերը, որ Դաւիթ ոչ միայն կը խնդրէ, խնդրանքին պարասխանը կը սպասէ, այլ նաեւ այդ բոլորին համար շնորհակալութիւն պիտի յայտնէ: Այս երեւոյթը կը յիշեցնէ այն 10 բորոյները, որոնք մաքրուեցան, բայց անոնցմէ միայն մէկ հոգին վերադարձաւ շնորհակալութիւն յայտնելու Քրիստոսի: Որուն համար ալ Քրիստոս հարցուց 10 հոգի չէի՞ք, ո՞ր են միւս 9:

7 համարը արդէն որպէս կարարուած իրողութիւն կը ներկայացնէ, «որովհետեւ զիս փրկեցիր բոլոր նեղութիւններէս, եւ ես թշնամիներուս անկումը տեսայ»: Այսպէղ Դաւիթ կ'անդրադառնայ, որ Աստուած զինք ոչ թէ միայն պիտի փրկէ, այլ նաեւ կ'անդրադառնայ անցեալի այն բոլոր նեղութիւններէն որ Աստուած փրկեց զինք: Աստուած առաջին անգամը չէ որ պիտի փրկէ, այլ քանիքանի անգամներ փրկել է, ազատել է: Ահա արդէն այդ անցեալի կարարումները յիշեցումներ են, որ եթէ Տէրը անցեալին փրկեց, ազատեց, ուրեմն հիմա ալ կը փրկէ ու կ'ազատէ: Յիշենք Աբրահամի պարմութիւնը, եթէ Տէրը զաւակ խոստացաւ ու տուաւ, եւ երբ Աստուած Աբրահամէն պահանջեց, որ այդ զաւակը ընծայեց Աստուծոյ, Աբրահամ երբեք ալ չկասկածեցաւ, որովհետեւ եթէ Աստուած խոստացաւ ու տուաւ, եւ հիմա դարձեալ կը պահանջէ, ուրեմն Աստուած կրնայ դարձեալ զաւակ մը տալ: Պայմանաւ, սակայն հաւատամ եւ երբեք չկասկածիմ: